

2 Korīn

Jesus hã h'yy ka'eeh do panang Korīn häd näng doo bä habong do hã ta jawén Paw-Ro ma erih do hahỹỹh

Kedëng do ky n'aa hahỹỹh

¹ Paw-Ro ỹ ti hỹỹh, P'op Hagä Do karën do hyb n'aa ỹ tanaëenh doo, Kristo Jesus mejũũ do see ỹ bahado däk hyb n'aa, ta ky n'aa ỹ baher'ood hõm hyb n'aa kä. Èr hỹỹj hadoo do Tsimoot häd näng do sii bẽ ỹ edëng bëëh, P'op Hagä Do karapee hedoo doo, Korīn häd näng do panang bä habong doo. Sahõnh hẽ Akaja häd näng do häj n'aa bä P'op Hagä Do tsyt hẽ ta wẽ tabasëew hõm do äã edëng na-ããj hẽ.

² Ỹ karën P'op Hagä Do èr Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ããj hẽ ky en'yym bẽ hã. Ỹ karën baad bẽ rah'yib en'yym.

P'op Hagä Do ji tah'yib en'yym do ky n'aa hahỹỹh

³ Taw'ääts hẽ èr j'aa etsë P'op Hagä Doo, èr Wahë N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ta Yb. Ti né hẽ ji yb ji hã t'yyd mehĩĩn doo. Ti né hẽ P'op Hagä Do ji tah'yib enãw had'yyt doo. ⁴ Sahõnh hẽ baad nadoo do äã wẽ tadëë bã, äã tah'yib enãw had'yyt hẽ, ta wób äã bahajaa hyb n'aa äã h'yib en'yym hyb n'aa, baad nadoo do sa wẽ tadëë bã, äã hã P'op Hagä Do h'yib en'yym doo me. ⁵ Jesus ahoop do äã wẽ tabës doo da, äã wẽ tabës na-ããj hẽ Jesus Kristo hyb n'aa

P'op Hagä Do ər tah'yyb en'yym doo. ⁶ Nesaa do ãã ahob bä, bë hyb n'aa né hē ti ãã bahoop. Bë h'yyb enyym hyb n'aa tii, bë bedëp hyb n'aa nesaa do mahãnh na-ããj hē. P'op Hagä Do ãã tah'yyb en'yym bä, bë hyb n'aa né hē ti ãã tah'yyb en'yym doo. H'yyb jawyk doo me ãã ahoop do ãã gadoo bë bahapäh bä, bë da h'yyb enyyw bok. Ti hyb n'aa, h'yyb jawyk doo me bë gado had'yyt hē da nesaa do bë ahoop doo. Jesus hyb n'aa ãã ahoop doo, ti né hē bë ahoop na-ããj hē. ⁷ Baad ãã bahapäh hahÿ bë hä: ãã nemuun bë ahob bä ãã ahoop doo, ji P'op Hagä Do h'yyb en'yym do bë gadoo ãã nemuun na-ããj hē. Ti hyb n'aa, dooh bë h'yy gejë hōm bä Jesus hä ãã hapäh, nesaa do bë ahob né paawä.

⁸ Wakān haa, ÿ karēn bë bahapäh tak'ëp nesaa do Asija häj n'aa bä ãã wë kajaa doo. Tak'ëp né hē ti nesaa do ãã hä kametyy doo. Dooh ãã haja wäd bä ta hä. Dooh paa ãã gadaa bä ãã edëp doo. ⁹ ãã d' dejëp ãã ed'oo paa ãã h'yyb gó. ãã wë ta ti wén wäd wät, ãã hä hē ãã h'yy kanasadä hyb n'aa, P'op Hagä Do hä, dejëp do genyy bong do anoo do hä, ãã h'yy kasadä hyb n'aa kä. ¹⁰ Ti né hē tii, dajëb mahãnh ãã tedëeb wät doo. ãã d' ted'ëep nä. Ta hä ãã h'yyb eh, ãã ted'ëep hÿ jawén ¹¹ ãã bë masaa bä, ãã bë ky n'aa etsëe doo me. Tii bä kä, hajök raj'aa etsë da P'op Hagä Doo, ãã ted'ëep do hyb n'aa, hajök do sa kyyh P'op Hagä Do gadoo do hyb n'aa.

Paw-Ro maher'oot do h'ëed hyb n'aa tawén ky kahÿÿd wät sa hä ky n'aa hahÿÿh

¹² Hahÿ hyb n'aa ãã kasab'ee: J'ooj madäk doo me nado ãã baboo bong bë mahang, ta wób sa mahang na-ããj né hē. Baad ãã h'yyb metëeh ta ti

ãã hã. Dooh ãã jejën bã ãã h'yyb. Tii da ãã wén bok, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa ãã wë. Dooh badäk hahÿÿ hã habong do hajaa do hã ãã h'yyb ee bã. ¹³⁻¹⁴ Dooh kejën pé bë ãã ma erih do mahang. Wyt ta maab hë bë ÿ ma erii wät do ky n'aa, nyy d' tahanäng péh. Bë ner'oot doo, bë maa napäh do na-ããj né hë, ti né hë. Dooh kejën péh. Hÿÿ kä, bë häd hapëë däg né paawä ãã h'yyb, ÿ gada da baad ãã h'yyb bë bahapäh nä, Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matëeh noo gó kä, ãã hyb n'aa bë h'yy kasab'ee hyb n'aa, bë hyb n'aa ãã h'yy kasab'ee doo da ti noo gó.

¹⁵ Hëp ÿÿ bë hapäh ÿ ed'oo do hyb n'aa, hã ÿ bë h'yy ka'eeh ÿ ed'oo do hyb n'aa na-ããj hë, ÿ hyb n'aa newë däk paa bë ÿ bahehëen Masedonija bã ÿ kajaa do pooj jé. ÿ hyb n'aa newë wät paah, pawóp nuu me bë ÿ bahehëen paawä, pawóp nuu me baad hadoo do hyb n'aa bë hã paawä. ¹⁶ ÿ h'yyb däng paa Masedonija hënh ÿ mahöm me bë ÿ bahehëen, ÿ matëeh me na-ããj hë, ÿ bë masa hyb n'aa Judah häj n'aa hënh ÿ bahöm bã. ¹⁷ Tii d' né ÿ h'yyb dëe paawä, ÿ ky kahÿÿd wät. Daap ÿ h'yyb däng bë ed'oo g'eeh, ÿ wén ky kahÿÿd wät? J'ooj madäk doo me bë ed'oo g'eeh “ÿÿ” ÿ banäng, hëp ÿÿ gó “doo”? Ky kahehät do bë ed'oo ÿÿh? ¹⁸ Bë hã ÿ her'oot doo, ta ky n'aa bë ÿ maher'oot do na-ããj né hë, ky kah'ÿÿt do nado. P'op Hagä Doo, ji hã ky kaneh'ÿÿt doo, ji hã h'yy kaneh'ÿÿt doo, hapäh te hub né hë ÿ her'oot doo. ¹⁹ P'op Hagä Do T'aah, Jesus Kristo, ta ky n'aa bë mahang Siras, Tsimoot sa daheeh ÿ maher'oot doo, dooh taky kahÿÿd bã ji hã. Taky däng doo, ti né hë tamoo wäd had'yyt hë.

Ti hadoo āāh, ta ky n'aa rod hedoo doo. ²⁰ Sahōnh hē P'op Hagā Do ky n'aa enooh do ji hā, Kristo moo wād wāt. Ti hyb n'aa, P'op Hagā Do ēr j'aa etsē bā, “ŸŸ. Tii d' né hē. Taw'āāts hē”, * ēr wén nāng ta hā, Jesus Kristo hād gó. ²¹ P'op Hagā Do né hē tii, āāh, bē na-āāj né hē baad tah'yyb ta dāk do Kristo hā, ēr h'yy kanerét hyb n'aa ta hā. Āā hā tah'yyb dāng, tsyt hē ta wē āā moo bok hyb n'aa. ²² Ēr ta ma dāg tan'oo bā. Tan'oo dāk dó ēr h'yyb gó ta Sahee, ta jawén, hŷ pong jé ēr gadoo do metēē n'aa.

²³ P'op Hagā Do hā ŷ ky dāng hahŷh: Bē hyb n'aa né hē, bē ŷ nahajēm hyb n'aa, bē panang hēnh ŷ wén nahōm wāt p'aa hēnh. Né hup ŷ né hē ti ŷ her'oot doo. ²⁴ Bē āā karēn āā mejūū hyb n'aa nado bē h'yy kaha'eeh do hā ŷ wén nāng ta tii. Baad bē h'yy kae dāg kán Jesus hā, āā hapāh. Jāām hē āā karēn bē āā masa, baad bē tsebé hyb n'aa.

2

¹ Ti hyb n'aa, hēp ŷŷ gó ŷ ky hadoo hahŷh da: “Dooch ŷ ahōm wād bā sa wē ŷ bahehēen hyb n'aa”, nāng ŷ hēp ŷŷ gó. Dooch ŷ karēn bā bē ŷ bahehēen do bē h'yy ketón tan'oo bā.* ² Bē h'yy katón do ŷ an'oo bā paawā, jaa hanaa tii bā ŷ tsebé doo? Bē né hē ti tsebé do hanoo do hā ŷŷ. ³ Ti hyb n'aa né hē, pooj jé bē ŷ ma erii wāt doo gó, ta tii da bē ŷ wén ma erii wāt, bē wē ŷ kajaa bā kā, ŷ h'yy katón bē

* **1:20** P'ooj ub, da hē na-āāj nā, P'op Hagā Do ji j'aa etsē bā, Amen ta wób resok. “ŸŸ. Ti d' né hē. Taw'āāts hē” tahanāng pé ti amen .

* **2:1** Korīn buuj Paw-Ro bahehēen bā paawā ti noo gó, Korīn buuj Paw-Ro nabuuj gedo paawā baad ranabok do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta tii da Paw-Ro wén erii wāt.

an'oo mahānh hā ŷŷ, bē paawä ti tsebé do hanoo do hā ŷŷ. ŷ tsebé doo da bē da tsebé nemon ŷŷ, baad ŷ gada bē sahōnh hē wē. ⁴ Tak'ēp ŷ h'yy katón doo gó, ŷ aoot doo me ta ti bē ŷ ma erii wät paah. Bē h'yy katón ŷ an'oo bā do hyb n'aa nado bē ŷ wén ma erii wät, pooj jé ŷ erii wät do hā. Bē ŷ wén ma erii wät, tak'ēp bē ŷ kamahān ŷ erii wät do hā bē bahapāh hyb n'aa.

Ji hyb n'aa mabaan do ky n'aa hahŷŷh

⁵ Ta ti aj'yy, bē mahang ji h'yy katón do du na doo, ŷ had'yyt hē nado ti h'yy katón tan'oo bā. Hajōk bē wób h'yy ket'oon tan'oo bā. Dooch ŷ karēn bā ŷ her'ood bā, bē sahōnh hē bē h'yy ket'oon tan'oo bā, ta bahānh ŷ naher'oot hyb n'aa. ⁶ Hŷŷ kā, ta ti aj'yy hā kā, jāām né ti hajōk bē wób ta hā nesaa do ky n'aa etyy doo.† ⁷ Taw'āāts hē bē hyb n'aa mabaan hŷŷ kā tamoo wät do paah. Taw'āāts hē bē h'yyb enāw ta hā, tah'yy ganajēē hōm hyb n'aa tak'ēp tah'yy katón do an'oo bā. ⁸ Ti hyb n'aa tak'ēp ŷ betsēē bē hā, bē metēēh hyb n'aa ta hā bē kamahān doo. ⁹ Bē ŷ wén ma erii wät paah, aj'yy nesaa do moo wād wät do bē ky n'aa etyy hyb n'aa, bē ŷ metyy hyb n'aa, ŷ bahapāh hyb n'aa ŷ bē ky dahé bā. ¹⁰ Bē hyb n'aa mabaan bā ta ti aj'yy moo wād wät do paah, ŷ na-āāj da ŷ hyb n'aa mabaan ta hā. ŷ hyb n'aa mabaan doo, tanyy bā ŷ hyb n'aa mabaan péh, ŷ hyb n'aa mabaan tii, Kristo matym gó, baad tabadoo hyb n'aa bē hā. ¹¹ Tii da ŷ wén

† **2:6** Jāām né tii Paw-Ro wén her'oot, ta ti aj'yy t'yyd kamehūn wät do hyb n'aa, nesaa do teréd hōm do hyb n'aa.

d'oo, Nesaa Do Yb ər tawanadii hyb n'aa.‡ Baad ər bahapäh né hē nesaa do tahyb n'aa newëë do ji hä.

Tiit Paw-Ro esoos do ky n'aa hahÿÿh

¹² Panang Torowas häd näng doo bä ÿ kajaa bä Kristo ky n'aa hanäm do ÿ maher'oot hyb n'aa, tyw n'aa näng ta tii bä hä ÿÿ, baad ÿ maher'oot hyb n'aa ta ky n'aa Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do an'oo bä.

¹³ Ti hadoo né hē, dooh baad tado nä bä hëp ÿÿ, Tiit, häj ÿ hadoo do tii bä ÿ mamuun ÿ ed'oo doo, ÿ naw'yyt do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ÿ kedëë hōm sa hä. Ti Masedonija häj n'aa hēnh ÿ bahōm kän, Tiit ÿ besoos hyb n'aa.

J'aa ketsë do ky n'aa gó Paw-Ro eh'üüm do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ P'op Hagä Do hä ÿ j'aa etsë, äã tamahüüm hado had'yyt hyb n'aa Kristo sii, Kristo j'aa ketsë do tametëeh bä kä. Jé pad'yyt hē, äã hyb n'aa P'op Hagä Do maher'ood hōm Kristo ky n'aa, buu benyym do jé pad'yyt hē bewäd däk do hadoo.§

¹⁵ P'op Hagä Do hä, Kristo buu benyym do hadoo äã banesaa do mahänh hedëp do sa mahang,

‡ **2:11** Ji kanarën bä ji hyb n'aa mabaan do ji da hadoo do hä, Nesaa Do Yb hä ji anoo tii bä ta tyw n'aa ji tawadii hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ääts hē ji mabaan ji da hadoo do moo wät doo. § **2:14** Rakaneb'ooch do jawén paa bä, raj'aa ketsë bä, tseebe gó Roma buuj sa warahén wahé n'aa sa warahén sii hē rakametëeh rabajëk bä panang hēnh. Buu benyym do rejuu ti noo gó. Jé pad'yyt hē ratabës bä buu benyym do bewäd däk. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro beh'üüm Jesus ky n'aa taher'ood hōm doo. Warahén sa wahé n'aa j'aa ketsë do hadoo ti Kristo. Ta sii P'op Hagä Do mahüüm hadoo Paw-Ro, ta wób Jesus mejüü do na-ääj hē, ta t'aah j'aa ketsë do ky n'aa ramaher'oot hyb n'aa.

banesaa hēnh hah'ũũm do sa mahang na-ããj né hē. ¹⁶ Banesaa hēnh hah'ũũm do sa hã, ^{**} dajēp do babuu hadoo ããh. Banesaa do mahãnh hedēp do sa hã, Kristo ky n'aa ky dah'eeh do sa hã, hedēp do babuu hadoo ããh. Dooh hajaa pé ta daaj hē ta hejój gó ta ti tamoo wäd bä. ¹⁷ ãã wén hajaa tii, P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa ãã hã. Dooh ta sãm jawén ãã maher'ood hõm P'op Hagä Do ky n'aa, hajök ta wób rabahed'oo doo da. Séd ãã h'yyb hedoo Kristo hã. T'öp hanäng doo me ãã baher'oot P'op Hagä Do matym gó, P'op Hagä Do mejũũ do ãã bahadoo do hyb n'aa.

3

¹ P'aa hēnh ãã daaj hē ãã j'aa etsē bē ed'oo g'eeh ta ti ȳ erii wät do hyb n'aa? ãã hyb n'aa karēn g'eeh, ta wób rabahed'oo doo da, ãã manaa bē hã sa mo haj'aa kerih doo, rerii wät do bē ner'oot jawén paa bä, baad ãã bē gadoo hyb n'aa? Bē mo haj'aa kerih do ãã hyb n'aa karēn pé apäh, ta wób rabahed'oo doo da, panang s'ee hēnh baad ãã ragadoo hyb n'aa? Dooh. ² Dooh hyb n'aa ãã karēn pé ta wób mo haj'aa kerih doo, baad ãã ragadoo hyb n'aa sa wē. Bē hã né hē sahõnh hē rabahapäh nyy da ãã babok, nyy da ãã ma metēek. Baad däg bē baboo däk bē ãã ma met'ēeg wät do hyb n'aa rabahapäh bä, ãã d' ragadoo. Baad bē babok do hã ãã h'yyb kametä däk. ³ Wyt ta maab hē: Bē hã Kristo ky n'aa ãã ma met'ēeg wät do hyb n'aa, Kristo mo haj'aa kerih do hado däk bēeh, ta wób hã kametä däk doo. Dooh ta nahēe me kerih do

^{**} **2:16** Kristo ky n'aa ky nadah'eeh do ti banesaa hēnh hah'ũũm doo.

tado bā tii. P'op Hagä Do hedëb had'yyt do Sahee bē h'yyb gó taban'oo dāk P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, ŷ hanäng doo. P'ooj ub, pä gatsebak do hā takerii dāk paa ta ky n'aa jaw'yyk doo. Hÿÿ kä ji h'yyb gó tabawäd däg kän, ji tah'yyb mahũũm hyb n'aa.

⁴ Bē āã ma met'ëëg wät do hyb n'aa, Kristo hā bē h'yy kae padëëk baad āã bahapäh P'op Hagä Do matym gó Kristo an'oo bā. ⁵ Ti hadoo né hē, āã daaj hē hyb n'aa nado tii. Āã daaj hē, dooh āã hajaa péh. P'op Hagä Do hanaa āã hajaa doo. ⁶ Ti né ti hanoo āã hā, papuuj taky n'aa enooh do ky n'aa panäg n'aa āã bahadoo hyb n'aa. Pooj jé taky n'aa enooh do kerih do nahado papuuj taky n'aa enooh doo. Papuuj hā, P'op Hagä Do Sahee moo wät hÿÿ kä ji h'yyb tym gó. Pooj jé kerii dāk do paah, ji h'yyb tym dajëp tan'oo bā.* Papuuj taky n'aa enooh do hā kä, ji h'yyb tym ted'ëëp P'op Hagä Do Sahee an'oo bā kä.

⁷ P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëeh do mahang ta ky n'aa jaw'yyk do kajaa, pä gatsebak do hā kerih do paah. Dajëb hā ji taky n'aa ety né paawä, gabarëeh do mahang takajaa. Tak'ëp gabarëeh do hyb n'aa, dooh paa m' Isaraéw buuj rahaja bā bāp peej Mosees mamets rahegāã bā ta ky n'aa jaw'yyk do tagadoo noo gó, gabarëeh do ta mamets hā kametëeh do kahäj né paawä. ⁸ Hÿÿ kä, tak'ëp

* **3:6** Ji h'yyb tym dajëp tawén näng, ji nahajaa do hyb n'aa ji ky dahé bā sahõnh hē P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hā kan'oo dāk do paah. Ji ky nadaheeh do hyb n'aa, ji taky n'aa ety dawëë had'yyt hē P'op Hagä Do mahãnh ji h'yyb tym bawät hyb n'aa, tak'ëp nesaa do ji h'yyb tym ahob had'yyt hē hyb n'aa.

ti bahānh tabahetsooh, baad ub, papuuj ji hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ta Sahee ji h'yyb gó moo wät doo, ji h'yyb tym hedëp do hanoo doo. ⁹ Ti hyb n'aa kä, baad ub tado bä paa P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, dajëb hā ji taky n'aa ety né paawä, tak'ëp tii bä ta bahānh baad ub, tabahetsooh hÿÿ kä papuuj taky n'aa enooh doo kä, baad däg ji h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó hanoo doo. ¹⁰ Tak'ëp né hē ta bahānh baad ub, tak'ëp ta bahānh tabahetsooh ta ti papuuj ji hā taky n'aa enooh doo. Ti hyb n'aa ta tii hā ji mety bä, dooh wäd its hÿÿ kä ta ky n'aa jaw'yyk do p'ooj ub kan'oo däk doo. ¹¹ Gabarëeh do mahang kaja däk paa kah'ëenh doo, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ta ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hyb n'aa tak'ëp ta bahānh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do nahānh doo.

¹² Tak'ëp ta bahānh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do baad āā bahapäh do hyb n'aa, neÿÿm doo me baad āā baher'oot ta ky n'aa. ¹³ P'ooj ub, P'op Hagä Do kyyh Isaraéw buuj sa hā Mosees maher'oot jawén paa bä, ta mamets tajahes'uu pāän sawas'aap doo me, gabarëeh do kah'ëenh do ta mamets hā hadäk do wē raty kanejäk hyb n'aa. Tii d' nado āā bad'oo papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hā. Neÿÿm doo me āā baher'oot ta ky n'aa. ¹⁴ Ta bag gabarëeh do Isaraéw buuj rahapëë né paawä ti noo gó, dooh m' rah'yy kadawuung bä, dooh m' rah'yy gah'ood bä. Da hē na-āāj nä, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do kerih do kaner'oot bä, kajesuu do hadoo sa h'yyb, rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa ta hā. Jāām hē Kristo hā ji h'yy kae bä takado hōm ta ti ji h'yy

kajasuu do hadoo do paah. ¹⁵ Da hē na-ãj nā, Mosees ky n'aa jaw'yuk do kerih do kaner'oot bā, kajesuu do hadoo sa h'yyb. ¹⁶ Tii d' tado né paawā, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē ji h'yy kawareem bā, ta hā ji h'yy ka'eeh hyb n'aa kā, kado hōm kån ti ji h'yy kajasuu doo. ¹⁷ Ta ti tawén hadoo, P'op Hagā Do Sahee né hē ti ta ti Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do Sahee bawät bā, baad däg ji bawäd däk tan'oo bā. Dooh ji hewad wät péh. ¹⁸ Ti hyb n'aa eēr kā, ta hā h'yy ka'eeh doo, er mamets jesuu n'aa tamah doo me er hā takametä kån Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarēeh doo. Er kawareem had'yyt hē, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo er bahadoo do kahūüm had'yyt hyb n'aa. Kahūüm had'yyt hē ta bag gabarēeh do hadoo er hā kametēeh doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do Sahee hadoo do hā hana doo.†

4

¹ Ti hyb n'aa kā, ãã wē P'op Hagā Do ky enyym do hyb n'aa papuuj taky n'aa enooh do rod n'aa ãã bahadoo tanoo do hyb n'aa, dooh ãã h'yy gejë hōm bā. ² Dooh né hē ãã h'yy gejë hōm bā. ãã eréd hōm kejën doo gó moo kaheb'oooh doo, nu meby n'aa näng doo. Dooh ãã wad'ii bā ta wób.

† **3:18** Hahÿy da na-ãj hē tahajaa ji erii bā tæg nad'ëed is do 18: Ti hyb n'aa sahōnh hē eēr, ta hā h'yy ka'eeh doo, japow gó ji heg'ããs do hadoo er baheg'ããs Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarēeh doo. Er mamets jesuu n'aa tamah doo me er heg'ããs. Er hegãã nuuj jé, er kawareem had'yyt hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo er bahadoo do kahūüm had'yyt hyb n'aa. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do Sahee hadoo doo, ti né hē ta ti hanoo do er hā.

Dooh ãã ehÿÿd bã P'op Hagä Do kyy kerih doo. Baad ub ãã baher'oot baad hadoo do ky n'aa. Baad ãã babok P'op Hagä Do matym gó sahõnh hẽ sa hã kametä däk. Jẽ hyb n'aa matakëë do hapäh tii. ³ Baad né paawä ãã baher'oot panyyg hanäm doo, dooh tagah'ood nä bã ta wób sa hã, jããm hẽ taganahoot banesaa hẽnh hah'ũũm do sa hã. ⁴ Bag hadoo Kristo tak'ëp kabaj'aa do ky n'aa. P'op Hagä Do hadoo né hẽ ti Kristo. Ti hadoo né hẽ Nesaa Do Yb, badäk hahÿÿ hã P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do hã mejũũ doo, tan'oo bã panyyg hanäm do hã rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa. Tii d' Nesaa Do Yb wén d'oo, ta ti bag hadoo do ranahapäh hyb n'aa. ⁵ Dooh ãã ky n'aa tado bã ti ãã maher'ood hõm doo. Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ji Wahë N'aa, ti ãã ky n'aa her'ood hõm doo. ãã tii, bẽ karom hadoo Jesus hyb n'aa. ⁶ P'op Hagä Doo, “Ganä ta bag badagyp do mahang” her'oot do paah,* ti né hẽ ti ẽr h'yyb gó ta bag ganyyh hanoo doo, P'op Hagä Do hejój hã, tak'ëp ta kabaj'aa do hã, ta bag gabarëeh do Kristo mamets hã kametëeh do hã ãã h'yy kadaw'uuh hyb n'aa.

⁷ Ta ti tak'ëp hanäm doo, ta bag gabarëeh doo, ta hejój na-ããj hẽ, kan'oo däk ãã hã, ãã nahejoonh do hã. Tii d' tawén d'oo, P'op Hagä Do hanaa ji bahapäh hyb n'aa sahõnh hẽ bahãnh hadoo do hejój, ãã hanaa nado. ⁸ Nesaa do jẽ pad'yyt hẽ ãã ahob né paawä, ãã medëp né hẽ. Dooh né paawä ãã ad'oo péh, dooh ãã h'yy gejẽ hõm bã. ⁹ ãã rano n'aa mahes'oo né paawä, dooh P'op Hagä Do ãã teréd bã. ãã majĩ ãã radewäts né paawä tũũ, dooh

* **4:6** Badäk hahÿÿ tapahuunh noo gó tii d' ta kyyh.

rahaja bā ãã h'yy gejë hõm bā ran'oo bā. ¹⁰ ãã ahoop do hyb n'aa, ãã kata däg had'yyt hẽ Jesus dajëp do hã, Jesus edëp do kametä däk hyb n'aa ãã hã. ¹¹ Hahỹ hyb n'aa ỹ wén her'oot tii: ãã hedëp doo, dajëb gó had'yyt ãã babok Jesus hyb n'aa, Jesus edëp do ãã hã kametä däk hyb n'aa, ãã nahejooj is do hã. ¹² Ti hyb n'aa dajëb gó ãã babok, edëb heh'äät do bë gadoo hyb n'aa.

¹³ Hahỹỹ da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó: “Ý h'yy kae däk, ti hyb n'aa ỹ wén her'ood wät”,† näng kerih do hã. Ti hadoo ãã na-ããj hẽ. ãã wén her'oot Jesus ky n'aa, ãã h'yy kae däk do hyb n'aa. ¹⁴ ãã her'oot ta tii, hahỹỹ d' ãã bahapäh do hyb n'aa: Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ganä wät hanoo doo, ãã na-ããj hẽ da genä bok tan'oo bā da Jesus nemuun. Tii b' bë sii hẽ ãã tamahũũm da ta wë, ta matym gó ër tametëeh hyb n'aa kä. ¹⁵ Bë hyb n'aa né hẽ sahõnh hẽ ta ti ỹ ahoop doo, baad tabahadoo hyb n'aa bë hã. Tii d' tawén d'oo P'op Hagä Do ji hã taky enyym do ky n'aa gad'oo do kah'ũũm hyb n'aa. Tii bā kä, hajõk tseb'ee da P'op Hagä Do wë, P'op Hagä Do j'aa ketsëë däk hyb n'aa kä.

¹⁶ Ti hyb n'aa dooh ãã h'yy gejë hõm bā. ãã hub kahäj jëë né paawä, ãã h'yyb papuuj hado däg

† **4:13** Saaw-Mo 116.10 hã takerii däk tii. Hajõng nesaa do Saaw-Mo 116 erii wät do paa ahoop paah. Ti hadoo né hẽ, P'op Hagä Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa, P'op Hagä Do hã taky n'aa etsëë dajëb mahãnh tabedëp hyb n'aa. Ti hadoo Paw-Ro bad'oo na-ããj hẽ. Hajõng nesaa do tabahoop. Ti hado né paawä, P'op Hagä Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa, dooh Paw-Ro eréd bā Jesus ky n'aa hanãm do tahe'oot doo, tama metëëk doo.

had'yyt hē. ¹⁷ Āã wén h'yy ganejë hōm, kanahën d'os hē hadoo do ër ahoop do nayyw hē tabēs do ër hã tabanoo tak'ëp baad hadoo do nahänh doo. Dooh its ti ji ahoop doo, tak'ëp baad hadoo do matym n'aa. ¹⁸ Ti hyb n'aa dooh ãã h'yyb padäg bä ji hapäh do hã. ‡ Ji nahapäh do hã ãã h'yyb padëëk. § Ji hapäh do ahänh. Ji nahapäh doo, dooh tahëej bä. Tawäd had'yyt hē.

5

Ër hub papuuj ky n'aa hahÿÿh

¹ Ër hub badäk hahÿÿ bä hanäng do dajëp bä, ti anyy däk ër hapäh, hÿ pong jé ër hub papuuj gawanatsik do P'op Hagä Do mo haj'aa. Ajyy mo haj'aa nado tii kä. ² Ti nuuj jé, badäk hahÿÿ bä ër babok nä bä, hejoonh ër hã. Tak'ëp ër karën hÿ pong jé hub n'aa ër gadoo, ër kah'ÿÿt ³ ër hub papuuj däg hyb n'aa. Tii bä, dooh da ër hub tamaa bä. ⁴ Da hē, ta säg gó ër babok nä bä ër ahoop nä. Hejoonh ër hã. Nyy d' ÿ hanäng péh? Ër karën ër dejëp ër hub tamah hyb n'aa, ÿ hanäng pé g'eeh? Dooh. Hÿ pong jé hub n'aa ër karën paawä nayyw hē ër gadoo, dahej'ëep do kawareem däk hyb n'aa nadajëp do hã kä, edëb had'yyt do hã kä.* ⁵ P'op Hagä Do né hē tii, edëb had'yyt do ër gadoo hyb n'aa ër tawén pehuuj wät doo. Ti nuuj jé tan'oo

‡ **4:18** Dooh badäk hahÿÿ hã ji ahoop do hã rah'yyb padäg bä, Paw-Ro hanäng péh. § **4:18** Hÿ pong jé ji gadoo do hã rah'yyb padëëk, Paw-Ro hanäng péh.

* **5:4** Hahÿÿ d' Paw-Ro hanäng péh: Taw'ääts hē paawä ji hã, badäk hahÿÿ bä ji bawät nä bä Jesus matëeh. Tii d' tado bä, ji hub dahej'ëep do kawareem däk nadajëp do hã.

däk dó ər h'yyb gó ta Sahee, ta jawén hỹ pong jé ər gadoo do metëeh doo.

⁶ Ti hyb n'aa baad ər gahëen had'yyt hë ər pooj jé ər gadoo do pan'aa. Da hë ər babok nä bä, dooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do pa ər aboo nä bä ər hapäh. ⁷ Badäk hahỹỹ bä ər babok nä bä, ta hã ər h'yy kae had'yyt hë, dooh né paawä ji hapëe nä bä ji matym me ji hã taky däng doo. ⁸ Tsebee gó ər gahëen né hë ər gadoo do pan'aa. Tak'ëp ər karën paawä ər berét badäk hahỹỹ bä ər babong nä doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do pa had'yyt ər baboo däk hyb n'aa kä. ⁹ Ti hyb n'aa tagen'aak do hã tak'ëp ər h'yyb padëek, tatsebé hyb n'aa ər wë kä. Ta tii hã ər h'yyb padëek, badäk hahỹỹ bä ər hub n'aa gó ər babok nä bä, badäk hahỹỹ bä ər hub n'aa ər beréd hõm bä na-ããj hë né hë. ¹⁰ Tagen'aak do hã ər wén h'yyb padäg had'yyt hë, ər sahõnh hë ər da kametä däk do hyb n'aa Kristo matym gó ər taky n'aa etyy hyb n'aa, ji gadoo hyb n'aa badäk hahỹỹ hã ər babok nä bä baad hadoo do ji moo wäd wät do mabaj, baad nadoo do ji moo wäd wät do sãm na-ããj hë.

Ji P'op Hagä Do gadoo do ky n'aa hahỹỹh

¹¹ Ji weh'ëeh né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do baad ãã bahapäh, ti né hë ti ji taky n'aa etyy do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ãã h'yy kah'ũüm ta wób hã ãã her'oot doo, Jesus hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Baad ãã P'op Hagä Do bahapäh, dooh y ky kenäw bä. T'õp madäk doo me, baad hadoo doo me y bawät P'op Hagä Do hapäh. Bë na-ããj né hë bë hapäh tahyb n'aa péh. ¹² Dooh ãã daaj hë ãã j'aa ketsëe bä p'aa hënh bë matym gó. Dooh. Jããm hë ãã anoo

bē hā ta tyw n'aa, āã hyb n'aa bē h'yy kasab'ee hyb n'aa, bē bahajaa hyb n'aa bē ky gadoo j'ooj hē madāk do hā j'aa kehets'ēē doo, ma matēg oow, t'ōp ji h'yyb gó hanāng do hyb n'aa napeet doo. ¹³ Āã h'yyb mera ta wób redoo bā, na raheer'ood. P'op Hagä Do hyb n'aa tii bā ti āã h'yyb mera doo. Baad tado bā āã h'yyb, bē hyb n'aa né tii, baad tabahadoo hyb n'aa bē hā. ¹⁴ Kristo kamahān do āã tah'yyb mahūūm. Hahỹỹ da baad āã bahapäh: Sét hē dajēp sahōnh hē sa hyb n'aa. Ti hyb n'aa sahōnh hē dejēp do hadoo.† ¹⁵ Sahōnh hē sa hyb n'aa tawén dajēp, papuuj ji bawät do gadoo doo, sa hā hē ranaboo bong hyb n'aa. Kristo hā, sa hyb n'aa dajēp do hā, sa hyb n'aa ganā wät do hā kã rababoo däg kãn hyb n'aa kã. ¹⁶ Ti hyb n'aa, hỹỹ kã dooh āã da hadoo do āã hyb n'aa hūūm wäd bā P'op Hagä Do nahapäh do sa da hadoo do rahyb n'aa h'ūūm doo da. P'op Hagä Do nahapäh doo da né paawä Kristo ŷ hyb n'aa hūūm wät paah,‡ dooh tii da ŷ adoo wäd bā. ¹⁷ Kristo hā h'yy kata dāk doo, papuuj däg tii kã. Gawatsig hōm ji h'yyb säg hejój. Papuuj däg ji hỹỹ kã. ¹⁸ P'op Hagä Do hanaa sahōnh hē ta tii. Ti né hē ti P'op Hagä Doo, Kristo hyb n'aa p'aa hēnh ta wē er tagadoo doo, ta

† **5:14** Dooh ji h'yy gakog hōm do ky n'aa tado bā hahỹỹ hā Paw-Ro her'oot doo. Dooh ji hub dajēp do ky n'aa tado bā. Hahỹỹ d' tahanāng pé tii: Ēr hyb n'aa Kristo dajēp nesaa do er moo bok do sām. Hỹỹ kã, Kristo hā h'yy ka'eeh doo, ta hā rah'yy kata dāk do hyb n'aa, radejēp do hadoo nesaa do hā. Ti hyb n'aa nesaa do ji h'yyb säg karēn do ji ky nadahé wät. P'op Hagä Do Sahee ji hā metēeh do ji ky dahé kãn hỹỹ kã. Dooh ji karēn doo da ji awäd wäd bā tahanāng pé tii, tēg nad'ēēd is do 15 hā kerii dāk doo da. ‡ **5:16** Ta hā Jesus kasee do pooj jé, aj'yy ub Jesus, Paw-Ro ed'oo.

majī ēr nahado wät hyb n'aa, ta najiis ēr bahado dāk hyb n'aa kā. P'op Hagä Do anoo āã hã, ta wób āã maher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa hanäm doo. ¹⁹ Hahỹ ti ta ky n'aa: Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do gadoo ta wë badäk hahỹỹ hã habong doo, ta majī ranado bong hyb n'aa, ta najiis rabahado padëek hyb n'aa kā. Dooh tetsén wäd bä sa hã nesaa do ramoo bok doo. Tamabaan hõm kãn. Ti tamejũũ āã hã, ji tagadoo do ky n'aa āã baher'ood hõm hyb n'aa kā ta wób sa hã. ²⁰ Ti hyb n'aa Kristo rod n'aa āãh. Ta mejũũ do āãh. Āã her'oot do hã P'op Hagä Do bē tamaher'oot. Kristo ky gabuuj gó tak'ëp āã betseē bē hã, bē banoo hyb n'aa bē P'op Hagä Do h'yyb wareem ta wë, ta najiis bē bahado padëek hyb n'aa kā. ²¹ Kristo, tabad'op hē nesaa do moo nawät doo, nesaa do ēr moo bok do sãm tabahado dāk P'op Hagä Do an'oo bä, Kristo hyb n'aa baad had'op ēr bahado padëek hyb n'aa kā P'op Hagä Do matym gó.

6

¹ Ti hyb n'aa kā, P'op Hagä Do masa n'aa āã bahadoo do hyb n'aa, tak'ëp āã betseē bē hã, daap hē bē ganadoo hyb n'aa P'op Hagä Do anoo doo, bē hã taky enyym doo. ² Tii da ỹ wén her'oot, hahỹỹ da ta kyy kerih doo gó P'op Hagä Do her'oot do hyb n'aa:

“Õm ỹ gadoo do noo gó kajaa bä kā,
 ỹ maa newë wät maky n'aa etsëē doo.
 Õm ỹ bed'ëep do noo gó kajaa bä kā,
 ỹ masaa wät õm.”*

* **6:2** Isajas 49.8

Bē maa newē baad ub! Da hē né kā ji tagadoo do noo gó kā. Da hē né kā ji tabed'ēep do noo gó kā.

Baad ub Paw-Ro rababok hejooñh do rahob né paawä ky n'aa hahÿh

³ Dooñ ãã moo bong pé ta wób h'yyb hewaant péh, P'op Hagä Do ky n'aa hanäm do ãã maher'oot do raky n'aa narejãã hyb n'aa. ⁴ P'op Hagä Do karom ãã bahadoo do hyb n'aa, sahõñh hē sa hã ãã metēeh nyy da tak'ēp h'yyb jawyk doo me baad ub ãã babok, baad nadoo do ãã ahob bā, ãã wē badoh do ãã ahob bā, dooñ ãã ad'oo pé né paawä, ⁵ ãã rahewyh bā, ãã radewäts bē bā, hajõk do rakamajē bā ãã hã, tak'ēp ãã moo bok do hã, ty jawyk do ãã ahob bā, ãã basaah bā na-ããj né hē. ⁶ Dooñ ãã moo boo bā nu meby n'aa näng doo. Kristo ky n'aa ãã hapäh. ãã h'yy kanejäg. Ta wób wē ãã ky en'yym. P'op Hagä Do Sahee ãã tah'yyb mahüüm. Baad ub, t'õp madäk doo me ãã kamahãñ ta wób. ⁷ Baad hadoo do ãã her'oot. P'op Hagä Do hejój gó ãã babok. P'op Hagä Do karēñ doo da ji bawät doo, ãã kuman hadoo. Tii me ãã kamej'oonh. Tii me ãã mesoo. ⁸ P'op Hagä Do wē ãã moo bok ãã raweh'ēeh bā, ãã rawanehēē bā na-ããj hē. P'op Hagä Do wē ãã moo bok baad rahe'ood bā ãã ky n'aa, ãã raky n'aa rejã bā na-ããj né hē. Ta wób mä ãã wedii, ta wób sa hã. Ti hadoo né hē baad hadoo do ky n'aa ãã her'oot. ⁹ ãã ky n'aa netsä né paawä ta wób sa hã, P'op Hagä Do baad ãã tabahapäh. Dajēb gó ãã baboo né paawä, ãã edēp näh. ãã rahewyh né paawä, dooñ ãã dejēb bā. ¹⁰ H'yy katón n'aa näng né paawä, ãã tsebee had'yyt hē. ãã kasuud its né paawä, hajõk do hã

ãã banoo hajõng baad hadoo doo.† Dooh né paawä ãã wë hanäng péh, ti anyy had'yyt hë P'op Hagä Do karën do ãã wë.

¹¹ Baad bë ãã maher'oot najis haa, Korīn buuj. Dooh ãã jejën bä ãã h'yyb. Tak'ëp bë ãã kamahñan né hë. ¹² Æã nado bë hã kasaë doo. Bë ti kasaë ãã hã. ¹³ Ji taah ji maher'oot doo da né hë ÿ maher'oot bëeh: ÿ karën paawä bë ÿ kamahñan doo da bë kamahñan ÿÿh.

Dooh séd hã ji h'yyb hedo bä Jesus hã h'yy kana'eeh do sa hã ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ Taw'ãäts hë bë kamekuuj manäh, taw'ãäts hë séd hã bë h'yyb hedo manä Jesus hã h'yy kana'eeh do sa hã. Tii d' ÿ wén her'oot, dooh séd gó tanu dëë bä baad had'op do ji moo wät doo, P'op Hagä Do mejũũ do ji ky nadaheeh do hã. Dooh tanu dëë bä ta bag gadagyp do hã. ¹⁵ Séd h'yyb nahedoo Kristo, Nesaa Do Yb daheeh. Séd h'yyb nahedoo Jesus hã h'yy ka'eeh doo, Jesus hã h'yy kana'eeh do daheeh. ¹⁶ Dooh tahaja bä séd hã rah'yyb hedo bä P'op Hagä Do tób n'aa, kabarii daheeh. Èr tii, P'op Hagä Do hedëb had'yyt do tób n'aa hadoo. Ta daaj né hë P'op Hagä Do her'oot ta tii. Hahÿÿ da ta kyy kerih doo gó taky däng ji hã:

“Sa h'yyb gó da ÿ bawät, sa mahang da ÿ bawät. ÿ da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo. Karapé haa d' tii.”‡

† **6:10** Dooh dajëër tado bä ti ta wób sa hã ranoo doo. Jesus ky n'aa hanäm do Paw-Ro maher'oot do ragado bä, h'yyb n'yyim doo, h'yyb tym nadajëp do P'op Hagä Do pa ragadoo. Ti ky n'aa né tii. ‡ **6:16** Rewitikos 26.12, Jeremij 32.38, Esekijew 37.27

17 “Ti hyb n'aa, bē anā da hã ÿ h'yy kana'eeh do sa mahang naa.

Taw'ãäts hē da tsyt hē bē babok”, näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh.

“Baad bē kanä baad nadoo do mahãnh, tii bā da bē ÿ gadoo”, § näng mäh.

18 “Tii da bē adoo bā, bē yb da ÿ tii bā.

Bē da tah haa, bē da tok haa, näng mä Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, Sahõnh Hē Haj'ap Do kyyh, ji taky n'aa enooh doo.”**

7

1 Najis haa, er hã ta ti taky n'aa enooh do hyb n'aa, taw'ãäts hē er enyyw hõm er hã rejãã doo, er h'yyb rejãã do na-ãäj hē. P'op Hagã Do er weh'ëeh do hyb n'aa, taw'ãäts hē er kan'oo däg had'yyt hē ta hã, tsyt hē, ta wē had'yyt er babok hyb n'aa kã.

Paw-Ro tsebé do ky n'aa hahÿÿh

2 Taw'ãäts hē paawä baad bē kamahãn ããh! Dooh baad nadoo do ãã moo boo bā sa hã. Dooh ãã rejã bā sa hã. Dooh ãã wad'ii bā sa hã. ³ Bē ÿ ky n'aa etyy do hyb n'aa nado ti ÿ wén erih. ÿ her'ood däk né paa baad bē ãã kamahãn. Bē ãã kamahãn had'yyt hē er bedëp bā, er dejëb bā na-ãäj hē. ⁴ ÿ hapäh bē gadoo ÿ her'oot doo. Ti hyb n'aa neÿÿm doo me bē ÿ maher'oot. Bē hyb n'aa ÿ kasab'ee. Tak'ëp ÿ h'yyb nyw däg kãn, ÿ tseebee kãn. Sahõnh hē baad nadoo do ãã ahob né paawä, tak'ëp ÿ h'yy gadajang.

§ 6:17 Isajas 52.11, Esekijew 20.34, 41

** 6:18 2 Samuéw 7.8,

⁵ Masedonija hāj n'aa bā āā kaja hōm noo gó, dooh kameh'āāk do āā hā. Jé pad'yyt naa ji h'yyb panas'ēeh do kejak āā wē. Āā wē ta wób rah'yy kawereem. Āā h'yyb gó h'yy katón badäk. ⁶ Ti hadoo né hē, P'op Hagā Doo, h'yy ketón do h'yyb en'yym doo, āā tah'yyb en'yym Tiit kajaa do hā, bē wē tabewād nā do jawén paa bā. ⁷ Tiit kajaa do had'yyt nado ŷ tah'yyb en'yym doo. ŷ wén h'yy gadajang, ŷ wén h'yyb nyyw dāk na-āāj hē, Tiit mā bē h'yyb en'yym, tanooh. Tak'ēp mā ŷ bē hyb n'aa esee, tanooh. Tak'ēp mā bē h'yy ketón bong baad nadoo do bē mahang hawād wāt do hyb n'aa. Tak'ēp mā bē h'yyb tseb'ee wē ŷŷ, nāng ta kyyh. Ti hyb n'aa kā, tak'ēp ŷ wén tsebee kán hŷŷ kā.

⁸ Pooj jé bē ŷ ma erih do hā bē hyb n'aa tón boo né paawā, dooh ŷ t'yyd kamehīn bā tii da bē ŷ ma erih do hā. Pooj jé dó ŷ t'yyd kamehīn dó ŷ erih do bē hyb n'aa tón bong tan'oo bā ŷ bahapāh bā, banadawēd né paawā bē h'yy ket'oon doo. ⁹ Tii d' tahado né paawā, ŷ h'yy gadajaa kán hŷŷ kā. Bē hyb n'aa tón do hyb n'aa nado ŷ wén h'yy gadajaa kán. ŷ wén h'yy gadajang, bē hyb n'aa tón do hyb n'aa bē t'yyd kamehīn bong baad nadoo do hā. Bē hyb n'aa tón do P'op Hagā Do gadoo. Ti hyb n'aa kā, dooh nesaa pé āā moo boo bā bē hā bē ŷ ma erih doo me. ¹⁰ Ji h'yy katón do P'op Hagā Do gadoo doo, ji h'yy kawareem baad hadoo do wē tan'oo bā. Baad hadoo do wē ji h'yy kawareem doo, ji h'yyb tym tabed'ēēp tan'oo bā kā. Ti hyb n'aa dooh ji jesyg bā ta ti hedoo do ji h'yy katón doo. Ji gadoo né hē. Badäk hahŷŷ hā habong do P'op Hagā Do hā h'yy kana'eeh do rah'yy katón

doo, ji h'yyb tym dajëp tan'oo bä.* ¹¹ Bë hegãã bë h'yy ket'oon do bë hã P'op Hagä Do anoo do tan'oo bä bë hã: Bë h'yy katón do hyb n'aa, nayyw hë bë karën nesaa do bë ado hõm bë mahãnh, dooh bë karën bä nesaa do moo bok do h'yyb hataa bë do bä, tak'ëp bë ganen'aak nesaa do bë mahang hawäd wät doo. Bë h'yy katón do hyb n'aa bë h'yyb eỹym bong, tak'ëp bë karën ỹ bë bahapäh, tak'ëp bë h'yy kahasããb baad hadoo do bë moo bok hyb n'aa, nayyw hë bë karën nesaa do moo wät do ky n'aa kety däk. Sahõnh hë ta tii me bë metä wät, bë h'yyb haj'aa hë nado wäd nesaa do bë mahang hawäd wät doo.

¹² Pooj jé bë ỹ ma erii wät doo, pooj jé bë gadoo doo, aj'y y nesaa do moo wät do had'y y hyb n'aa nado ỹ wén erii wät. Ta ti aj'y y h'yyb rejä däk do hyb n'aa had'y y nado hyb n'aa na-ããj hë. Ta ti bë ỹ wén ma erii wät paah, bë h'yy kadaw'uuh hyb n'aa, bë h'yyb baad hadoo do bë metëeh hyb n'aa kä ãã wë P'op Hagä Do matym gó. ¹³ Ti hyb n'aa dooh ãã h'yy ketón boo bä. ãã h'yyb tseb'ee.

Ỹỹ. Dooh ãã h'yy ketón boo bä. ãã h'yyb nyw padëek né hë. Tak'ëp ãã tsebee na-ããj hë tak'ëp Tiit h'yy gadajaa kãn ãã bahapäh do hyb n'aa. Tiit wén h'yy gadajang, bë sahõnh hë bë h'yyb en'yym do hyb n'aa ta hã. ¹⁴ Bë ỹ j'aa etsë paa Tiit hã. Ỹher'oot doo da né hë bë ky n'aa, ti né hë bë metëeh Tiit hã. Dooh ỹ bë nu meby bä. Te hub né hë sahõnh hë bë ỹ maher'ood wät doo. Bë hyb n'aa ỹ j'aa etsë doo,

* **7:10** Tii d' tawén hadoo, sa h'yyb kawanareem do hyb n'aa. Ta ti hedoo do ji h'yy katón doo, dooh tan'oo bä ji t'y yd kamehĩn hyb n'aa nesaa do ji moo wäd wät do hã.

te hub né hē na-ãāj hē kametä däk hỹỹ kä. ¹⁵ Ta bahãnh Tiit bē takamahãn kãn tahyb n'aa newē bā nyy da baad bē ky daheeh ta kyyh, baad bē gadoo bē mahang, bē h'yyb eỹỹm doo gó bē weh'eēh ta hã. ¹⁶ Ý h'yy gadajang, bē hã baad ji hajaa ji h'yyb eh hyb n'aa.

8

Ji etsēeh do ky n'aa hahỹỹh

¹ Hỹỹ kä wakãn haa hedoo doo, ãã karēn bē ãã maher'oot nyy da Kristo hã h'yy ka'eeh do Masedonija hãj n'aa bā habong do rabad'oo P'op Hagä Do ky ennym do sa h'yyb gó hawät do an'oo bā. ² Tak'öp nesaa do rahob né paawä, tak'öp ratsebé. Tak'öp ratsebé do hyb n'aa tak'öp ramasa sa wē hanäng doo me. Tak'öp rabetsēeh, kasuud its né paawä. ³ Baad bē ý maher'oot sa ky n'aa. Raha-jaa do pénh né hē rabanoo. Ti bahãnh rabanoo, rahajaa do bahãnh. Sa h'yyb gó naa, sa daaj hē né hē ti tak'öp rabetsēeh. ⁴ Rets'eē had'yyt hē ãã hã, ãã banoo hyb n'aa ramasa hyb n'aa Kristo karapee Judah hãj n'aa bā habong doo. Baad ub sa hã ti ji masa doo. ⁵ ãã hyb n'aa newēē do bahãnh rabad'oo. Sa daaj hē rakan'oo däg pooj jé Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do karēn do ramoo bok hyb n'aa, ãã karēn do na-ãāj hē. P'op Hagä Do karēn doo da né hē ji hã, tii da rabad'oo. ⁶ Ti hyb n'aa kä tak'öp ãã betsēē Tiit, pooj jé du doo do bē tah'yyb mahũũm dajēēr masa n'aa bē ataa do hã, bē tah'yyb mahũũm p'aa hēnh, ta ti bē masa do dajēēr n'aa takaja däk hyb n'aa. ⁷ Tak'öp bē gado däk baad hadoo doo: Tak'öp bē h'yy ka'eeh.

Tak'ëp bë bahajaa bë baher'oot P'op Hagä Do ky n'aa. Baad bë bahapäh ji hä P'op Hagä Do karēn doo. Tak'ëp bë h'yy kahas'ããp baad hadoo do bë moo bok hyb n'aa. Tak'ëp ãã bë kamahñn. Ti hyb n'aa, ÿ karēn paawä tak'ëp na-ããj hē bë banoo ta wób ji masa doo. Taw'ããts hē ti ji hÿÿj hedoo do ji masa doo. ⁸ Dooch bë ÿ mejõ bä ta wób bë masa hyb n'aa. Jããm hē ÿ karēn bë ky n'aa napäh nyy da sa h'yyb hedoo doo me ta wób ramasa sa da hadoo doo, bë na-ããj hē baad bë kamahñn bë da hadoo do bë metëeh hyb n'aa. ⁹ Taw'ããts hē paawä ta wób bë masaa, bë hapäh do hyb n'aa nyy da er Wahë N'aa Jesus Kristo bad'oo do paah. Taky ennyym do hyb n'aa ji wë, sahõnh hē ta wë anyy wäd né paawä, kasuud is tabahado däk bë hyb n'aa, tak'ëp baad hadoo do bë wë tabanyy däk hyb n'aa kä P'op Hagä Do matym gó.*

¹⁰⁻¹¹ Ta baab tabëej hõm do hä, bë né ti jããm pooj jé dajëer hat'aa do du d'oo doo. Bë né ti pooj jé kar'ëen mas'aa doo. Ti hyb n'aa, hä ÿÿ taw'ããts hē tsebé doo gó bë du doo doo da né hē bë bahajaa hÿÿ kä bë du doo do paah. Taw'ããts hē bë hajaa do bë anoo. ¹² Bë h'yyb n'oo bä, P'op Hagä Do gadoo da bë hajaa do bë anoo doo. Dooch P'op Hagä Do gahëen bä bë hä bë wë badoh doo. ¹³ Dooch ãã karēn bä ta wób hä bë banoo do hyb n'aa, bëë kä ti hahoop badoh doo. ãã karēn paawä séd demuun tabanäng sahõnh hē sa wë. ¹⁴ Da hē bë wë hanäng

* **8:9** Wawëe hē Jesus bewäd hyng do pooj jé, tak'ëp takabaj'aa. Tii bä kä, aj'yy tabahado däk, dajëb kån ji tabed'ëep hyb n'aa. Tii d' tahanäng pé ti kasuud is do tabahado däk. Taw'ããts hē ji hyb n'aa newëe nyy da tak'ëp ji Jesus t'yyd mehĩn, ji na-ããj ji t'yyd mehĩn hyb n'aa ji da hadoo do.

do masa sa hã. Ta jawén bë wë tananyy bä, bë d' ramasaa kãn ta mabaj. Tii bä kã, séd demuun tabanäng sahõnh hë sa wë. ¹⁵ Tii d' tabaher'oot P'op Hagä Do kyy kerih do hã:

“Dooh mad'aak pé hajõng do hat'aa do sa wë. Kanahën d'os hë hat'aa doo, dooh badoh pé sa wë ãnh.”†

¹⁶ P'op Hagä Do ÿj'aa etsë Tiit hã tabanoo do hyb n'aa bë tahyb n'aa esee bë ÿ hyb n'aa esee do hadoo da. ¹⁷ Tiit gadoo ãã etsë do ta hã, bë wë tabahõm hyb n'aa. Tak'ëp tah'yyb hedoo bë wë tabeg'ããs hyb n'aa. Ta hã ãã eanh do pooj jé, ta daaj hë tahyb n'aa newë däk bë wë tabahõm hyb n'aa. ¹⁸ Tiit sii ãã mejũũ da ãã hÿÿj ky n'aa hadoo do jé pad'yyt hë Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang ky n'aa etsëeh doo, Jesus ky n'aa hanäm do hã tamoo wät do hyb n'aa. ¹⁹ Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do rasëew hõm ta ti hÿÿj ky n'aa hadoo doo, ãã tabahada hyb n'aa Jerusarënh hënh dajëër kata däk do ãã tajoooh bä kã. Ta ti sa masa n'aa ãã tajoooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ãã weh'ëeh hyb n'aa, baad ãã karën ãã masa ër wakãän Jesus hã h'yy ka'eeh doo, ãã metëeh hyb n'aa na-ããj né hë.

²⁰ ãã hÿÿj hedoo do ãã d' rahada, ta wób daap rah'yy genä mahãnh dajëër ãã mahũũm do hã. ²¹ Baad ãã matakëë, baad hadoo do ãã moo bok hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó,

† **8:15** Esodo 16.18. Pãw hadoo Manah häd näng do P'op Hagä Do mo haj'aa doo, tabanawäng hënh Isaraéw buuj rababok noo gó ky n'aa gó Paw-Ro beh'ũũm. Ti noo gó kanahën d'os hë Manah hat'aa doo, dooh badoh péh. Hajõng hat'aa doo, dooh mad'aak pé sa wë.

ajyy sa matym gó na-ããj hē. ²² Tiit sa sii ãã mejũũ nã ãã hỹỹj seeh. Hajõõ nuu me ãã mety dāk tii. Baad tah'yyb hedo had'yyt hē ta wób tamasa hyb n'aa. Baad bē hã tah'yyb ee dāk do hyb n'aa, tak'ēp tah'yyb hedo dāk dajēēr bē bataa do hã bē tamasa hyb n'aa. ²³ Tiit hã kã, hēp ŷ hata ti bē hã ŷ moo wāt do hã. Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do mejũũ do ta wób, ajyy Tiit had'aa doo. Kristo raweh'ēeh do tii. ²⁴ Ti hyb n'aa kã, taw'ããts hē kamahñn gó bē gadoo bē wē rakajaa bã kã. Taw'ããts hē bē metēeh ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt habong doo, dooh daap hē tado bã bē ãã j'aa etsē doo.

9

¹ Dooh hyb n'aa bē ŷ ma erih pé Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarēnh bã habong do bē masa do ky n'aa hã. ² ŷ hapäh né hē nyy da tak'ēp bē h'yy karēn ta wób bē masa. Bē ŷ j'aa etsē paa Masedonija häj n'aa bã habong do ēr wakãän hedoo do sa matym gó. P'ooj ub ta baab tabēej hōm do hã, bēeh, hēej Akaja häd näng do babuuj,* bē du doo bē karēn bē masa doo, näng kēh ŷ sa hã. Hajõk Masedonija häd näng do häj n'aa babuuj ēr wakãän hedoo doo, raky n'aa napäh bã baad bē karēn bē masa ta wób, ti na-ããj hē rah'yyb hedo padēek ramasa hyb n'aa. ³ Ta wób bē karēn bē masa ŷ hapēē né paawä, ŷ mejũũ Tiit ta hataa daheeh bē wē, bē ramasa hyb n'aa dajēēr bē bataa do hã, ta ti hã bē ŷ j'aa etsē do paa daap tanadoo hyb n'aa, ŷ kajaa do pooj jé bē h'yyb bē matakä dāk hyb n'aa. ⁴ Ēr hỹỹj hedoo do

* **9:2** Akaja häj n'aa bã Korīn panang badäk.

wób, Masedonija häj n'aa buuj, si ŷ rakajaa bä bē wē, ŷ d' nu mebyy wät da bē nahaja nä bä, dajēēr bē nata nä bä, baad bē ky n'aa ŷ her'ood wät do paa hyb n'aa. Bē na-āāj né da bē nu mebyy bong sa wē, bē nahaja nä bä. ⁵ Ti hyb n'aa ŷ hyb n'aa newē dāk, taw'āāts hē ta ti ajyy ŷ mejūū āā pooj jé, bē ramasa hyb n'aa, kamasa do dajēēr n'aa bē bataa hyb n'aa, bē ky kajäk do paah. Tii bä, kaja dāk da āā pooj jé. Bē etsēēh do metēē n'aa däg ti ta tii kä, bē ramejūū do hyb n'aa nado.

⁶ Bē hyb n'aa newē hahŷŷh: Kanahēn d'os hē hejoom doo, kanahēn d'os hē ta ag tabataa ēnh. Hajōng hejoom doo, hajōng né ta ag tataa.†
⁷ Taw'āāts hē sahōnh hē bēēh, bē banoo bē h'yyb gó bē h'yy kajäk doo. Taw'āāts hē dooh bē an'oo bä bē h'yyb nanoo doo me. Bē ramejūū do hyb n'aa nado bē banoo. Bē daaj hē bē banoo. Ta ti ŷ wén erih, P'op Hagä Do kamahän do hyb n'aa tsebee gó hanoo doo. ⁸ P'op Hagä Do hajaa bē hā tabanoo sahōnh hē baad hadoo doo, tabanyy had'yyt hyb n'aa sahōnh hē bē karēn doo, tamad'aak hyb n'aa, sa wē bedoh do bē masa hyb n'aa. ⁹ Hahŷŷ da P'op Hagä Do kyy kerih do paa hets'ēēh do sa ky n'aa hā:

“Etsēēh da wē bedoh do sa hā.
 Ky enyyw had'yyt hē.” ‡

¹⁰ P'op Hagä Doo, joom jóm hā ta joom tym hanoo doo, ji waa hanoo do na-āāj hē, bē hā da tabanoo hajōng bē ma, ta tii me tak'ēp bē masa hyb

† **9:6** Ji ejoom do ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot ji masa do ky n'aa. Taw'āāts hē ji etsēēh. Baad ub P'op Hagä Do banoo hets'ēēh do sa hā. ‡ **9:9** Saaw-Mo 112.9

n'aa wē bedoh do sa hã. ¹¹ Hajõng hedoo pé da tabanoo bē hã, bē betseh had'yyt hyb n'aa. P'op Hagä Do raj'aa etsē da, sa hã bē anoo do ãã tajooh bā sa wē. ¹² Ta ti bē masa do tamasa da Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarēnh bā habok do sa wē bedoh doo. Tak'ēp P'op Hagä Do ratsebē da, bē masa do an'oo bā da. ¹³ P'op Hagä Do hã raj'aa etsē da. P'op Hagä Do rawén j'aa etsē da, baad bē ky daheeh Kristo panyyg hanām do bē h'yy kaha'eeh bē hanāk doo, bē masa do metēeh do hyb n'aa. P'op Hagä Do raj'aa etsē na-ããj da, sa hã, ta wób sa hã na-ããj hē bē betseh do hyb n'aa. ¹⁴ Tak'ēp kamahñ gó bē da raky n'aa etsē P'op Hagä Do hã, P'op Hagä Do ky ennym do hyb n'aa bē wē, sa hã bē wén masa. ¹⁵ P'op Hagä Do hã ãã j'aa etsē ēr matym n'aa tak'ēp hanām do ēr hã tanoo do hyb n'aa. Tak'ēp baad ub tii. Ti hyb n'aa dooh ji kyy pé ta ky n'aa ji her'ood bā. §

10

Paw-Ro ky gadoo ta hã ky sēm do ky n'aa hahÿh

¹ ÿ eÿÿm do m' bē mahang ÿ bawät bā, nāk mā ta wób sa kyyh. Dawēē ÿ bawät bā kā, ÿ neÿÿm kā ÿ erih do hã, nāk sa kyyh, ÿ ranu mer'oot bā. ÿ né hē, Paw-Ro, Kristo ji tah'yyb en'yym do kyy gó, ji hã ky ennym do kyy gó, ² tak'ēp ÿ h'yy kah'ũum bē hã, p'aa hēnh bē ÿ bahehēen bā kā, bē an'oo manā kyyh tak'ēp hadoo doo me ÿ gadoo hyb n'aa ÿ nu mer'oot doo. P'op Hagä Do nahapäh do h'yyb karēn do jawén habok doo da ãã babok, nāk ãã

§ 9:15 Jesus né tii, ji matym n'aa tak'ēp hetsooh doo.

nu mer'oot do sa kyyh. Kyyh tak'ëp hadoo doo me da ÿ gadoo tii, ÿ h'yyb däng. ³ Badäk hahÿÿ bä äã baboo né paawä, dooh äã kamety bä sa hä badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do nahapäh do rabahed'oo doo da sa maji hä. ⁴ Äã kuman äã kamety doo, dooh badäk hahÿÿ hä habong do kuman tahado bä. Dooh. P'op Hagä Do hejój me äã gawats'iik sa mejój. ⁵ Äã gawats'iik rahyb n'aa newëe doo, rah'üüm doo, sahõnh hë h'yy kasab'ee do hewaato do P'op Hagä Do rabahapäh nanoo doo. Sahõnh hë ji hyb n'aa newëe do äã no n'aa masoo hadoo, ji maji ji no n'aa masoo doo da, äã meduuk ÿ hanäng péh, ji h'yyb ky daheeh hyb n'aa kä Kristo. ⁶ Baad bë ky dahé däg bä kä, äã nabuuj gedoo da ky nadah'eeh nä doo.

⁷ Taw'ääts hë bë hyb n'aa matakä wyt ta maab hadoo doo!* H'yy kasab'ee doo gó, “Äã ti Kristo karapee” hanäk doo, taw'ääts hë hahÿ rahyb n'aa newëe: Äã na-ääj hë Kristo karapee. Dooh äã bahãnh rado bä. ⁸ Ta bahãnh ÿ h'yy kasabé bä paawä, ta hyb n'aa jaw'yyk do Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do hyb n'aa äã hä, dooh hyb n'aa ÿ nu mebyng péh. Ta hyb n'aa jaw'yyk do äã hä taban'oo däk, bë h'yy ka'eeh do kah'üüm äã anoo hyb n'aa, bë äã rejää hyb n'aa nado. ⁹ Bë ÿ ma erih doo me, bë ÿ e'ÿÿm do hyb n'aa nado. Tii d' bë hyb n'aa newë manäh. ¹⁰ Hahÿÿ da sa kyyh ÿ ranu mer'oot bä: “Tak'ëp ji tamejüü. Ky n'aa jaw'yyk doo gó, kejÿÿk doo gó Paw-Ro ji tama erih.

* **10:7** Wyt ta maab hadoo do hä rahyb n'aa matakä bä, tii bä dooh ragado bä paawä ma matëg oow. Tii bä Paw-Ro Jesus mejüü do heh'äat ub rahapäh paawä.

Tii bā ji mahang tawād bā, nahejooj dāg its. Dooh baad her'oot do tado tii”, nāk. ¹¹ Ta tii d' her'oot do taw'ãäts hē tahyb n'aa newëë hahÿÿh: Dawëë ãã babok bā ãã erih doo da, tii da na-ãäj ãã bad'oo bē mahang ãã aboo dāg bā p'aa hēnh.

¹² Dooh ÿ haja bā “sa da ÿ hado bā” ÿ noo b'äts, sa hā hē j'aa kehets'ëë doo. Dooh ÿ haja b'äts sa hā hē ÿ kamety b'äts.† Sa hā hē rakametyy doo, sa hā hē raheg'ãäs do ny hadoo do sa bahānh hadoo doo, h'yy gatamah ti tametëeh. ¹³ ãã hā kā, dooh ta bahānh ãã kasabé bā. Dooh ãã kasabé bā ãã hā P'op Hagä Do nanoo do hā. Jããm hē ãã kasab'ee ãã hā P'op Hagä Do anoo do hā ãã moo bok hyb n'aa. Bē panang bā na-ãäj hē tabanoo ãã moo bok hyb n'aa. ¹⁴ ãã hā P'op Hagä Do anoo do bahānh nado ãã baboo dāk. ãã tii, pooj jé bē wē kaj'aa doo, Kristo ky n'aa hanām do bē hā maher'oot doo. ¹⁵ Dooh na-ãäj hē ãã kasabé bā ta wób ramoo bok do hā. Hahÿ ti ãã karēn doo: Bē h'yy ka'eeh do kahũũm bā kā, ãã karēn ãã moo bok do tak'ëp takah'ũũm na-ãäj hē, ¹⁶ panang wób hēnh, bē panang bahānh Jesus ky n'aa hanām do ãã maher'oot hyb n'aa kā, ta wób ranaher'oot nā bā. Dooh ãã karēn bā ãã kasabé bā ta wób ramoo bok do hā, sa hā P'op Hagä Do anoo doo hēnh. ¹⁷ “Jé h'yy kasab'ee doo, taw'ãäts hē Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hā takasab'ee.”‡ ¹⁸ Ta hā hē h'yy kasab'ee do nado ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do gadoo doo. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do j'aa etsë doo, ti né ti ta wē tagadoo doo.

† **10:12** Paw-Ro ej'ees doo gó tabeh'ũũm. Tii da tawén edoo, sa hā hē raj'aa etsë do hyb n'aa. Paw-Ro bahānh mā rahyb n'aa jawyk sa nooh. ‡ **10:17** Jeremij 9.24

11

“Jesus mejũũ do ÿÿh” daap hanäk do ky n'aa hahÿÿh

¹ Bë badoo däk doo da ÿ karēn paawä bë gadoo nä häd h'yy gatamah do her'oot doo da ÿ er'ood bä.* ² Tak'ëp bë ÿ kamahän do hyb n'aa ÿ karēn bë gadoo tii. P'op Hagä Do hanaa ji kamahän doo me né hē bë ÿ kamahän. Ti hyb n'aa, dooh ÿ an'oo bä bë rawad'ii. Maruus aj'yy manepäh nä do baad hawät do hadoo bëeh. Maruus yb hadoo ÿÿh. Bë ÿ haëej däk do hadoo sét ub aj'yy hä, Kristo hä, bë patug hadoo tabahadoo hyb n'aa da. ³ Ti hadoo né hē, ky ken'yym doo gó bë da rawedii ÿ jeÿÿm, jããm hē sét hä, Kristo hä baad bë h'yyb nadäg wät hyb n'aa, Ewa aw'yy wad'ii wät do paa hadoo da. ⁴ Tii d' ÿ wén her'oot, Jesus ky n'aa seeh, ãã ma met'ëeg wät do nadoo do rahe'ood bä, ti nayyw hē bë gadoo. Nayyw hē na-ããj hē bë gadoo sahee seeh, bë gado däk do paa nadoo doo. Nayyw hē bë gadoo panyyg seeh, bë ãã panäk do nadoo doo. ⁵ Dooh né hē Jesus ky n'aa rod sa bahänh red'oo do sa yd jé ÿÿh. ⁶ Dooh né paawä tak'ëp herot do tado ÿÿh, hajõng ÿ hajaa do ÿ hapäh doo. Hajõõ nuu me né hē ÿ metä wät ti bë hä.

⁷ Bë sãm noo do hyb n'aa nado ÿ her'oot do P'op Hagä Do ky n'aa bë hä. Dooh bë ÿ mejõ bä ta sãm bë an'oo bä hä ÿÿ. Daj ÿÿ hē ÿ kadaduu ÿ moo wät do hä, bë kawehëë däk hyb n'aa. Nesaa do g'eeh bë hä,

* **11:1** Dooh Paw-Ro genaag bä ta daaj hē tah'yy kasabé bä. Ti hyb n'aa, häd h'yy gatamah do her'oot doo da ÿ er'ood bä, tawén näng. Ta daaj hē tah'yy kasab'ee, Korīn buuj sa hä tametëeh hyb n'aa ma matëg oow rawedii sa hä.

tii d' ŷ ad'oo doo? ⁸ Jesus hã h'yy ka'eeh do panang wób hēnh habong do hã ŷ daab yyp, sa dajēēr ŷ ado hōm hadoo, ŷ ramasa hyb n'aa Jesus ky n'aa bē ŷ maher'oot hyb n'aa. ⁹ Bē mahang ŷ bawät noo gó, wē ŷ tabadoh bã ŷ karēn doo, dooh bē hã ŷ daab yb bã. Ēr wakãān Jesus hã h'yy ka'eeh do Masedonija häj n'aa bã naa hana do ŷ ranoo ŷ karēn doo. Dooh paa ŷ karēn bã bē hã ŷ daab yb bã, tanajawyk hyb n'aa bē jó. Hŷ jawén dooh na-ããj hē bē hã ŷ daab yb bã. ¹⁰ Kristo ky n'aa hanām do hēp ŷŷ gó tabawät. Ti hyb n'aa, dooh Akaja häj n'aa bã habong pé ŷ ky meduuk péh, ŷ ky däng, bē hã ŷ daab nayyp do hyb n'aa ŷ h'yy kasab'ee do hã. ¹¹ H'ēed hyb n'aa ti ta ti ŷ her'oot? Bē ŷ kamanahãn do hyb n'aa g'eeh? Dooh. P'op Hagä Do hapäh bē ŷ kamahãn.

¹² ŷ ad'oo do paah, ŷ badoo had'yyt hē da. Dooh da ŷ gado bã ta sãm, sa daaj hē Jesus mejũũ do rakamaneēēnh do ranahajaa hyb n'aa rah'yy kasabé bã ãã nemuun ramoo bok rabanäng do hyb n'aa. ¹³ Kristo mejũũ do heh'äät nadoo do tii. Bē rawedii ramoo bok do hã. Kristo mejũũ do ked'oo do tii. ¹⁴ Dooh ŷ hyb n'aa meuj bã rabahed'oo do hã. Nesaa Do Yb sii hē tahajaa takawareem bã ããs ta bag gó hawät do ji ed'oo hyb n'aa, ji tawadii hyb n'aa. ¹⁵ Ti hyb n'aa, dooh ŷ hyb n'aa meuj bã Nesaa Do Yb karapee baad moo bok do rabahed'oo rakeno bã. Ti hedoo do ragadoo da nesaa do ramoo bok do sãm.

Nesaa do tahoop do hyb n'aa Paw-Ro kasab'ee do ky n'aa hahŷh

¹⁶ ŷ ab'aanh pooj jé ŷ her'ood wät doo: Bē hyb n'aa newë manä ŷ h'yy gatamah doo! Ti hadoo

né hē, ŷ h'yy gatamah do bē ed'oo nā bā paawā, taw'āāts hē ŷ bē gadoo h'yy gatamah do bē gadoo doo da, ŷ na-āāj hē ŷ h'yy kasab'ee hyb n'aa. ¹⁷ Kēh ŷŷ, ŷ h'yy kasab'ee doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ber'oot doo da nado. H'yy gatamah do ber'oot doo da ŷ baher'oot. ¹⁸ Hajōk ma matēg oow bē mahang habong do rah'yy kasab'ee. Badāk hahŷŷ hā habong do rah'yy karēn do jawén habok do rabahed'oo doo da rah'yy kasab'ee. Hŷŷ kā, ŷ na-āāj da ŷ h'yy kasab'ee.† ¹⁹ Bē ti h'yy genāh bē edoo né paawā, tsebee gó bē gadoo h'yy gatamah doo. Ti hyb n'aa taw'āāts hē bē gadoo na-āāj hē ŷŷh, ŷ h'yy kasabé bā. ²⁰ Bē gadoo tak'ēp bē hā mejūū doo, sa karom hadoo bē ran'oo bā. Bē gadoo bē dajēer hā daab 'yyp doo, bē wad'ii doo, bē bahānh nu gapad'ēek kar'ēen doo, bē rejāā doo, bē ratapa ewyyh doo. ²¹ ŷ hād nu mebyys ŷ nahaj'as do hyb n'aa bē hā ŷ moo wād bā ta tii da bē hā ramoo bok doo.‡

Āā kanahēn its né paawā ta tii hā, ta ti neŷŷm doo me rap'āā kasab'ee doo, ŷ na-āāj hē ŷ hajaa neŷŷm doo me ŷ p'āā kasabé bā. H'yy gatamah do hadoo ŷ baher'oot ta tii. ²² Eber buuj had'oo mäh, sa nooh. ŷ na-āāj hē Eber buuj. Isaraéw buuj had'oo mäh, sa nooh. ŷ na-āāj hē Isaraéw buuj. Abaraām panaa had'oo mäh, sa nooh. ŷ na-āāj hē Abaraām panaa. ²³ Kristo karom had'oo mäh,

† **11:18** Tii da Paw-Ro wén d'oo, Korīn buuj rah'yy genāh hyb n'aa ma matēg oow sa hā. ‡ **11:21** Ma matēg oow sa kyyh hyb n'aa Paw-Ro wén ej'ees. Nahejooj its Paw-Ro, sa nooh. Dooch Paw-Ro nu mebyy heh'āāt tado bā. Hād nu mebyng tawén nāng, ma matēg oow ramoo bok do hā rah'yy genāh takarēn do hyb n'aa.

sa nooh. Ý Kristo karom heh'äät do sa bahãnh. (H'yy gatamah do her'oot do hadoo ÿ baher'oot ta tii da.) Tak'ëp sa bahãnh ÿ moo wäd wät. Sa bahãnh hajõõ nuu me ÿ radawäts gëët, Jesus ky n'aa ÿ her'oot do hyb n'aa. Sa bahãnh hajõõ nuu me tak'ëp ÿ rabahewyyh. Hajõõ nuu me dajëb gó ÿ bewäd nä. ²⁴ Ji ma poo oow pé nuu me ken'yyh 39 nuu me ÿ rabahewyyh ta tyd me, Judah buuj hã. § ²⁵ Tamawoob nuu me ken'yyh b'aa t'aah me ÿ rabahewyyh. ** Sét nuu me ÿ radajëëb paawä, pä me ÿ ramakut. Tamawoob nuu me marakate ÿ gahõm do tabegyb jëk. Sét adëb bä, sét atsëm ÿ batu tame. ²⁶ Hajõõ nuu me ÿ bawät. Äm n'aa näng hã ÿÿ, tamii ÿ mawät doo. Äm n'aa näng hã ÿÿ, moo nesaa do sa hyb n'aa. Äm n'aa näng hã ÿÿ, häj ÿ n'aa buuj wób sa hyb n'aa. Äm n'aa näng hã ÿÿ, Judah buuj nadoo do wób sa hyb n'aa. Äm n'aa näng hã ÿÿ, panang bä. Äm n'aa näng hã ÿÿ, ranabok hënh ÿ bawät bä. Äm n'aa näng hã ÿÿ, akajar me ÿ bawät bä. Äm n'aa näng hã ÿÿ, Jesus hã h'yy ka'eeh do ken'ooh do sa mahang. ²⁷ Tak'ëp ÿ moo wäd wät. Tak'ëp ÿ bakaanh ÿ moo wät do hyb n'aa. Hajõõ nuu me ÿ naÿÿh. †† Sah, hoo kaanh do na-ããj hë ÿ bahoop. Hajõõ nuu me ÿ waa tamah. Hajõõ nuu me ÿ bahoop hahëëm

§ **11:24** Jããm né hë 40 nuu me ji bahewyyh do séd noo gó, Judah häj n'aa buuj ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä rasãm baanh. Ranesõõts hõm hyb n'aa ti yd jé rabetsén. 39 nuu me rabahewyyh. ** **11:25** Roma buuj ti ky n'aa etyy do b'aa me rabahewyyh. †† **11:27** Ta see pé noo gó Paw-Ro moo wät atsëm ta waa sãm hã. Ta see pé noo gó Jesus ky n'aa tama metëëk atsëm. Ta see pé noo gó taky n'aa etsëë atsëm, ti hyb n'aa ty jawyg tabahoop.

doo. Hajõõ nuu me dooh saroor hebaan do wë
 ÿÿ, ÿ kahat'ëëh hyb n'aa. ²⁸ Sahõnh hë ÿ ahoop do
 wób bahãnh ti anãng nã sahõnh hë Jesus hã h'yy
 ka'eeh do jé pad'yyt habong do sa hyb n'aa ÿ hyb
 n'aa tón do had'yyt hë, Jesus karën doo da rababok
 ÿ karën do hyb n'aa paawä. ²⁹ Rah'yy kanejój bã kä
 Jesus hã rah'yy ka'eeh do hã, ÿ t'yyd mehĩn sa hã,
 ÿ hyb n'aa tón hëp ÿÿ gó sa hyb n'aa. Nesaa do ta
 see moo wäd bã rah'yyb tatuk do hyb n'aa, tak'ëp
 ÿ h'yy katón ta ti hedoo do hyb n'aa.

³⁰ ÿ h'yy kasabé bã, jããm hë né hë ÿ h'yy kasab'ee
 da ÿ nahejooj is do metëeh do hã. ³¹ Dooh daap ÿ
 menä bã P'op Hagä Do ji j'aa etsëe had'yyt doo, Je-
 sus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do h'yy kaha'eeh
 doo, ta Yb, hapäh. ³² Damas-Ko panang hënh ÿ
 hewäd nã noo gó, panang bagã n'aa sa wahë n'aa
 Aretas häd nãng do wë moo wät do mejũũ panang
 hadë do noo bã warahén ÿ ragada ÿ ramosoo hyb
 n'aa. ³³ Tii d' radoo né paawä, arook gó Jesus hã
 h'yy ka'eeh do ÿ rabahy g'ëed is tũũ, panang hadë
 pong jé naa. Tii bã ÿ kejën hõm is sa mahãnh.

12

¹ Dooh né paawä ÿ genaag bã, ahõm nã ÿ h'yy
 kasab'ee do ran'oo bã, daap né paawä ti ta tii. Bë ÿ
 maher'oot hÿÿ kä s'ëeh hadoo do Tak'ëp Hyb N'aa
 Jawyk Do anoo do hã ÿÿ. Bë ÿ maher'ood kãn na-
 ããj hë hã ÿ tametëeh doo. ² ÿ hapäh aj'yy Kristo
 hã h'yy ka'eeh doo. ¹⁴ däg ta baab tabëej hõm doo,
 P'op Hagä Do mahũũm dó hÿ pong jé, ta wë. Dooh
 ÿ hapëe bã ta h'yyb tym ub tado bã t'ĩĩ hënh hasëek
 doo, ta hub sii hë tado bã. P'op Hagä Do ti hapäh.

3-4 Ỹ hapäh né hē hỹ pong jé P'op Hagä Do masäk. (Ỹ ab'aanh, dooh ỹ hapëë bä ta h'yyb tym ub tado bä t'ĩĩ hēnh hasëëk doo, ta hub sii hē tado bä.) T'ĩĩ hēnh ta ti aj'yy* maa napäh kyyh ji nahajaa do ji her'ood bä, P'op Hagä Do nanoo do ji er'ood bä.† 5 Ti hadoo do aj'yy hyb n'aa ỹ haja paawä ỹ kasabé bä. Hã ỹỹ hē dooh ỹ h'yy kasabé bä. Hã ỹỹ hē ỹ kasabé bä paawä, jããm hē ỹ h'yy kasab'ee da ỹ nahejooj is do metëeh do hã. 6 Ỹ karēn bä paawä hã ỹỹ hē ỹ h'yy kasabé bä, h'yy gatamah do nado né paawä ỹỹh, né hup ỹ né hē paawä ta ti ỹ h'yy kasab'ee do hã. Ti hado né paawä, dooh ỹ h'yy kasabé bä. Dooh ỹ karēn bä ta bahãnh ỹ rahyb n'aa newë bä. Jããm né hē hã ỹ rahapäh ỹ moo wät doo, ỹ her'oot do na-ãaj hē.

7 Hã ỹỹ hē ỹ h'yy kasabé mahãnh, tak'ëp hetsooh do kametä däk do hyb n'aa hã ỹỹ, P'op Hagä Do anoo hã ỹỹ nesaa do ỹ ahoop doo, sasëng tæg ejoooh do hadoo ji. Nesaa Do Ỹb mejũũ do tii, ỹ tarejãã hyb n'aa, hã ỹỹ hē ỹ h'yy kasabé mahãnh. 8 Tamawoob nuu me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ỹ betsëë tabado hõm hyb n'aa ta ti ỹ ahoop doo. 9 Tii d' né paawä, hahỹỹ da ta kyyh hã ỹỹ: “Jããm hē né hē ỹ ky enyym do a hã, sahõnh hē hejój ỹỹ baad takametä däk do hyb n'aa nahej'oonh do sa hã”, näng ta kyyh hã ỹỹ. Ti hyb n'aa kã, tsebee gó ỹ h'yy kasab'ee ỹ nahej'oonh do hã, Kristo hejój

* 12:3-4 Ta daaj hē, ta kyn n'aa né hē Paw-Ro her'oot. Ti né ti aj'yy hỹ pong jé P'op Hagä Do masäk doo. Kejën doo gó Paw-Ro wén her'oot, dooh takarēn bä tah'yy kasabé bä do hyb n'aa. † 12:3-4 P'op Hagä Do wén nanoo kyyh tamaa napäh do ter'ood bä, tak'ëp tabahetsooh do hyb n'aa. Dooh ër haja nä bä ta ti hadoo do ër gado bä badäk hahỹỹ hã ër babok nä bä.

bawät hyb n'aa hã ÿÿ. ¹⁰ Ti hyb n'aa kã ÿ tsebé Kristo hyb n'aa nahejooñh do ÿ ahob bã, Kristo hyb n'aa ÿ raky n'aa rejã bã, Kristo hyb n'aa wë ÿ badoh do ÿ ahob bã, Kristo hyb n'aa ÿ rarahejã bã, Kristo hyb n'aa dooh ÿ ad'oo pé na-ããj hë. ÿ nahejooj bã, hëp ÿ tym hã ÿ bahejooñh.

¹¹ H'yy gatamah do her'oot doo da ÿ ber'ood däk. Bë né ti han'oo tii d' ÿ wén her'oot. Bë né paawã tii baad her'oot do këh ÿ n'aa hã. Dooh its né paawã ÿÿh, † dooh tabad'op hë Jesus ky n'aa rod sa bahãnh red'oo do sa yd jé ÿÿh. ¹² H'yyb jawyk doo me ÿ moo wäd wät bë mahang Jesus mejũũ do heh'äät ji do bã metëeh doo: Hetsooh do P'op Hagã Do hanaa ÿ metã wät, meuj n'aa nãng do ÿ moo wäd wät, ÿ pehuunh do na-ããj hë. ¹³ Ny hadoo do ÿ moo wäd wät ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh do hã, bë hã ÿ moo nawäd wät doo? Jããm né hë hahÿÿ bë hã ÿ nad'oo doo: Bë ÿ daab nayyp doo! Bë mabaan ta ti hyb n'aa bë ÿ ky n'aa rejãã hadoo doo. §

¹⁴ Tamawoob nuu me däg bë ÿ bahehëen da hÿÿ kã. P'aa hënh dooh né da bë ÿ daab yb bã ënh. Bë ma nado ti ÿ karën. Bë ti ÿ karën sa yb sa taah karën doo da. Ji taah ned'ëed is do nado sa yb sa ÿÿn karën do hanoo doo. Sa yb ti sa taah nad'ëed is

† **12:11** Dooh its né paawã ÿÿh Paw-Ro wén her'ood wät, dooh né ji hajaa péh P'op Hagã Do tanado bã paawã. Ta ti tabahe'oot bã tapes'ãap na-ããj hë ta hã ky n'aa rejãã doo. "Doooh its Paw-Ro", nãk sa kyyh. § **12:13** Sahõnh hë ta wób sa mahang tamoo wäd wät doo, Korīn buuj mahang na-ããj tamoo wäd wät. Jããm hë dooh tadaab yb bã sa hã. Ta wób hã ti tadaab yyp. Ti hyb n'aa apãh dooh baad Paw-Ro kamahãnh sa hã ta wób red'oo. Bë mabaan bë hã ÿ daab nayyp doo Paw-Ro bahe'oot bã, tahãd ky n'aa ej'ees. Nesaa do nado ti ji da hadoo do ji daab nayyp doo.

do karēn do hanoo doo. ** 15 Baad ŷ h'yyb hedoo sahōnh hē ŷ ah'ēēnh wē ŷ hanāng doo, ŷ kan'oo dāk bē hā bē ŷ masa hyb n'aa. ŷ eanh hŷŷ kā bē hā: Dooh denaa hē ŷ bē kamahān, tak'ēp bē ŷ kamahān do mabaj?

16 Hahŷŷ d' mā bē mahang habong do sa nooh: “Te hub né hē. Dooh bē tadaab yb bā. Dooh né paawā bē tadaab yb bā, kamatakēē doo me bē tawedii”, nāk sa kyyh. 17 Ajyy bē wē ŷ mejūū do hā bē ŷ wadii bē hā? 18 Tak'ēp paa ŷ betsēē Tiit bē wē tabahōm hyb n'aa. Āā h'yyb hata ŷ mejūū ta sii ti noo gó. Bē Tiit wadii, bē hā péh? Sét hēp ŷŷ Tiit daheeh. Séd h'yyb hedoo āā babok Tiit daheeh. Dooh bē āā wad'ii bā.

19 Ta ti āā wén her'oot bē hā, āā kawoom hyb n'aa bē ed'oo g'eeh? Dooh. Dooh ti hyb n'aa tado bā. Séd āā h'yyb hedoo Kristo hā. T'ōp hanāng doo me āā baher'oot sahōnh hē āā her'oot doo. P'op Hagā Do maa napāh āā her'oot doo. Najis haa, sahōnh hē āā bad'oo doo, bē hyb n'aa né hē tii, baad tabahadoo hyb n'aa bē hā, Jesus hā bē h'yy ka'eeh do kah'ūūm hyb n'aa paawā. 20 ŷ eŷŷm, bē wē ŷ kajaa bā, ta see hadoo bē h'yyb hā ŷŷ da. Tii bā, dooh na-āāj hē bē genaag da bē ŷ maher'ood bā. ŷ aw'yyt apāh da bē mahang kaj'ōōk doo, h'yy kajew'ēēs doo, kawajāān doo, séd hā h'yyb nahed'oo doo, ta wób ky n'aa rejāā doo, kasab'ee doo, kamanejūū do na-āāj hē. ŷ hyb n'aa newē

** 12:14 Korīn buuj Jesus hā h'yy ka'eeh doo, Paw-Ro taah hadoo. Dooh Paw-Ro karēn bā sa dajēer tagado bā. Takarēn tamasa sa hā, baad Jesus hā rah'yyb padēēk hyb n'aa. Sa yb hadoo Paw-Ro, ta hyb n'aa Jesus hā rah'yy kae dāk do hyb n'aa.

bä, ỹ hyb n'aa tón ta ti hedoo do ỹ awyyd bä da bē mahang. ²¹ Ỹ eỹm da, bē wē ỹ kajaa bä p'aa hēnh da ỹ nu mebyng bē hyb n'aa P'op Hagā Doo, ta hā ỹ h'yy kaha'eeh do an'oo bä. Ỹ hyb n'aa tón da ỹ eỹm, pooj jé nesaa do moo bok do rat'yyd kamaneh'iin do hyb n'aa baad nadoo do ramoo bok do hā, sa ỹm sa patug nadoo do sii rabeỹh do hā, nu meby n'aa nāng do hā, sa matym gó ramoo bong doo.

13

Tagadēeg ub Paw-Ro maher'oot do ky n'aa hahỹh

¹ Tamawoob nuu me dāg hahỹ bē ỹ bahehēen doo. Ỹ kajaa bä, sahōnh hē ky n'aa katep'aa do bē mahang hanāng doo, pawóp hē, tamawoob hē ta rod n'aa raheer'oot da te hub tado bä.* ² Ỹ ab'aanh, pooj jé, pawóp nuu me dāg bē ỹ bahehēen noo gó nesaa do moo boo bok do sa hā ỹ maher'ood wāt doo. Ta ti moo hedoo doo, bē sahōnh hē na-āāj hē, ỹ maher'oot hahỹ da: Dooch da ỹ t'yyd mehīn bä pooj jé du d'oo do nesaa do moo bok doo, ta wób na-āāj hỹ kā nesaa do moo bok doo. ³ Dooch da bē ỹ t'yyd mehīn bä. Bē karēn mäh, bē ỹ metēeh Kristo tado bä hā ỹ her'oot doo, bē nooh. Nahejooj nado Kristo bē wē. Hejooch né hē bē mahang.

* **13:1** Tii d' né ji bad'oo P'op Hagā Do kyy kerih do ji tamaher'oot, ta see ta da hadoo do taky n'aa tapa bä. Dew-Teronom 19.15 hā takerii dāk tii. Dooch ji ky dahé bä sét hē her'ood bä. Jāām hē ji ky daheeh pawóp hē, tamawoob hē hadoo doo, te hub né hē ranoo bä ky n'aa katapaa do ky n'aa. Tii da P'op Hagā Do kyy kerih do wén mejüü, daap hē ji ky n'aa tapa mahānh ji da hadoo do.

⁴ Nahejooñh doo gó b'aa kajatsëk do hã kepëëm däg né paawä, ti awäd had'yyt hÿÿ kä P'op Hagä Do hejój hyb n'aa. Ti hadoo né hë äã hã. Kristo nahejooj hã séd hã äã h'yyb hedo né paawä, bë wë da äã babok Kristo sii P'op Hagä Do hejój hyb n'aa. Bë wë äã kajaa bä, ta hejój gó da äã babok bë wë.†

⁵ Taw'ääts hë bë ti bë hã hë bë kamety, bë hyb n'aa newë, Jesus hã bë h'yy kae bä heh'äät ub. Dooñ g'eeh bë hapëë bä, Jesus Kristo bë h'yyb gó awät? Ta nehüb tado bä bë hegãã bä, dooñ Kristo hã h'yy ka'eeh do heh'äät do bë do bä. ⁶ Wyt ta maab hë bë hã ÿ gada, bë hapäh Jesus mejüü do heh'äät do ÿÿh.‡ ⁷ P'op Hagä Do hã äã ky n'aa etsëë, baad nadoo do bë moo nabok hyb n'aa. Dooñ äã ky n'aa ets'ëë bä ta tii, baad bë mahang äã moo boo bok do ta wób rabaher'oot hyb n'aa. Dooñ. Tii d' äã wén ky n'aa etsëë, baad hadoo do bë moo bok hyb n'aa. Ti né hë ti äã karën doo. Dooñ ÿ hyb n'aa p'eed bä, baad nadoo äã moo boo bok doo, ta wób redoo bä. Jããm né hë ÿ karën, baad bë babok doo. ⁸ Tii d' ÿ wén her'oot, dooñ äã haja bä baad hadoo do äã geãm bä. Jããm hë äã hajaa äã moo bok baad hadoo do masa doo, kah'üüm do hanoo

† **13:4** Korīn panang bä habong do wób raky sëm Paw-Ro. Dooñ raky dahé bä. Nesaa do rakarën ramoo bok nä. Ti hyb takajaa do pooj jé Paw-Ro maher'oot sa hã. Pooj jé dó tat'yyd mehīn né paawä, dooñ da tat'yyd mehīn wäd bä nabuj keh'üüm do sa hã. Kristo hejój gó Paw-Ro ky n'aa etyy da hÿÿ kä sa hã takajaa bä. ‡ **13:6** Korīn buuj wób ramejüü Paw-Ro metëëh Jesus mejüü do heh'äät do tado bä. Ti Paw-Ro mejüü sa daaj hë sa hã hë rakametyy rabahapäh hyb n'aa Jesus hã rah'yy kae bä, Jesus hã rah'yy kanae bä. Jesus hã rah'yy kae bä tii bä rabahapäh Paw-Ro Jesus mejüü do heh'äät tii, Paw-Ro hyb n'aa Jesus hã rah'yy kae däk do hyb n'aa.

doo. ⁹ Tsebee gó ãã gadoo ãã nahejoonh doo. Jããm hē ãã karēn, baad Jesus hã bē h'yy ka'eeh. ãã ky n'aa etsēē bēēh, bē t'yyd kamehīn hyb n'aa baad nadoo do hã, p'aa hēnh baad ub bē babok hyb n'aa. ¹⁰ Hahỹ mo haja ỹỹ kerih do bē ỹ ma erih bē wē ỹ kajaa do pooj jé, bē wē ỹ kajaa bã kã, dooh hyb n'aa bē ỹ nabuuj gedoo pé hyb n'aa ky n'aa jawyk doo me, hã ỹ kan'oo dāk doo me. Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo ta ti ỹ ky n'aa jaw'yyk doo, baad hadoo do ỹ moo wät hyb n'aa bē hã, bē h'yy ka'eeh do kah'ũũm hyb n'aa. Hã ỹ tabanoo ta ti ta ky n'aa jaw'yyk do bē h'yyb tym gó hanäng do ỹ rejãã hyb n'aa nado.

Paw-Ro kedēē hōm do ky n'aa hahỹỹh

¹¹ Tagadēēg ub, wakān haa, bē tsebee. Taw'ããts hē bē t'yyd kamehīn baad nadoo do bē moo boo bok do hã. P'aa hēnh baad hadoo do bē moo boo hỹỹ kã. Bē ky dahé hahỹỹ hã, bē ỹ ma erih do hã bē ỹ maher'oot do ta hã. Taw'ããts hē séd bē h'yyb hedo. Taw'ããts hē hanām doo gó bē babok bē da hadoo do wē. Tii bã da P'op Hagä Doo, ta hanaa ji kamahān doo, ta hanaa ji h'yyb nām doo, awät da bē mahang.

¹² Taw'ããts hē baad ub, hanām doo gó bē edēē sahōnh hē bē da hadoo doo. ¹³ Sahōnh hē Jesus hã h'yy ka'eeh do babä habong do bē rahyb n'aa esee.

¹⁴ Ỹ karēn, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do ky enyym do bē h'yyb gó tabawät. Ỹ karēn ji P'op Hagä Do kamahān do sahōnh hē bē h'yyb gó tabawät. Ỹ karēn na-ããj hē séd hã ji h'yyb hedoo P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do sahōnh hē bē h'yyb gó tabawät. Jããm hē kã.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
The New Testament in the Nadëb language of Brazil
(BR:mbj:Nadëb)

O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023
c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc